

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Первий Г.Л. _____

«30» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політична конфліктологія»

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітньо-професійна програма	Політологія
Спеціалізація	
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	3 кредитів ЄКТС (90 годин)
Термін викладання	6-й семестр
Мова викладання	українська

Викладач: доц. Зенкін Михайло Васильович

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична конфліктологія» для бакалаврів спеціальності 052 «Політологія» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», кафедра історії та політичної теорії – Д.: НТУ «ДП», 2019. – 14 с.

Розробник – Зєнкін М.В.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 052 Політологія (протокол № 1 від 30.08.2019).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	9
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 052 «Політологія» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни В1.9 «Політична конфліктологія» віднесено такі результати навчання:

ВК1	Прогнозувати розвиток політичних процесів
ВК3	Спілкуватися на професійному рівні з представниками споріднених галузей знань
ВК4	Володіти навичками групової та міжособистісної комунікації
ВК5	Надавати консультації з організації та проведення політичних кампаній
ВК6	Знати методи та засоби ефективної діяльності у інститутах політичної системи та громадянського суспільства
ВК8	Аналізувати регіональні та історичні особливості перебігу політичних процесів

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо вивчення політичного конфлікту, його структури, причин, наслідків та засобів розв’язання.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ВК1	ВК1-1.9	Робити аналітичні заключення щодо виникнення та перебігу політичних конфліктів
ВК3	ВК3-1.9	Використовувати дані споріднених галузей знань у професійній діяльності
ВК4	ВК4-1.9	Розробляти та використовувати ефективні методики керування конфліктами в процесі соціальної та політичної комунікації
ВК5	ВК5-1.9	Консультувати політичних діячів, політичні партії та громадські організації у процесі підготовки та проведення виборчої кампанії
ВК6	ВК6-1.9	Консультувати інститути держави та громадянського суспільства щодо тенденцій перебігу політичних процесів
ВК8	ВК8-1.9	Аналізувати інформацію з різних джерел та створювати аналітичні матеріали щодо особливості перебігу політичних процесів

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф5 Політична соціологія	виконувати різноманітні проекти в інститутах держави та громадянського суспільства
	розробляти та впроваджувати політико-управлінські технології у суспільну сферу

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф10 Політична культура	організувати політичний тренінг з метою формування оптимальних моделей поведінки осіб у політичній діяльності
	розробляти методики та здійснювати консультування особистостей та організацій, які діють у політичній сфері
Ф16 Політичні інститути	виконувати різноманітні проекти в інститутах держави та громадянського суспільства
	організувати політичні кампанії, залучати громадян та суспільні групи до політичної участі
	розробляти та впроваджувати політико-управлінські технології у суспільну сферу

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		денна		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	50	21	29	-	-
практичні	40	14	26	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	90	35	55	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	50
ВК1-1.9 ВК3-1.9	1 Теоретико-методологічні засади дисципліни Предмет та об'єкт конфліктології Мета та завдання конфліктології Передумови виникнення Методи та функції	4
ВК1-1.9 ВК3-1.9 ВК8-1.9	2 Генезис уявлень про конфлікти Конфлікти в історії людства; Ранні уявлення про конфлікт Уявлення про конфлікт у середньовіччі Активізація інтересу до дослідження конфлікту у Новий час Розвиток суспільства у ХІХ ст. та зміна поглядів на конфлікт Вивчення конфліктів у період становлення соціології Конфліктологія і марксизм Структурно-функціональний підхід; Становлення конфліктологічної парадигми вивчення суспільства Сучасні концепції вивчення конфліктів	6
ВК1-1.9 ВК3-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9	3 Характеристика конфлікту як соціального феномену. Типологія конфліктів Поняття і специфіка соціального конфлікту, його причини Структура конфлікту: об'єкт, предмет і суб'єкти. Функції	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ВК8-1.9	конфліктів Причини виникнення конфліктів: об'єктивні фактори; соціально-психологічні причини конфліктів; особистісні причини Стадії конфлікту Етапи розгортання політичного конфлікту Стадії конфлікту Розв'язання та врегулювання конфлікту Основні моделі конфліктної поведінки Типологізація політичних конфліктів та сфери їх виникнення Політичні конфлікти та кризи	
ВК3-1.9 ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	4 Насильство у політичних конфліктах. Тероризм як політичний конфлікт Природа насильства: основні підходи Насильство у політичних взаємодіях Сила, насильство, терор як засоби політичного протиборства Війна і військова сила у політичних конфліктах Використання примусу при врегулюванні конфліктів Співвідношення цілей та засобів Механізми обмеження насильства у політичних конфліктах	5
ВК3-1.9 ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	5 Особливості виникнення і розвитку етнополітичних конфліктів Поняття етнополітичного конфлікту Причини виникнення і фактори розвитку етнополітичних конфліктів, їх динаміка, типи Роль етнополітичних конфліктів у сучасному світі	4
ВК3-1.9 ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	6 Міжнародні конфлікти Міжнародний конфлікт: поняття, структура, і типології Локальні, регіональні та глобальні міжнародні конфлікти Управління міжнародними конфліктами Роль міжнародних організацій у вирішенні конфліктів	5
ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	7 Інструментарій аналізу політичних конфліктів. Попередження конфліктів Методи аналізу конфлікту Моделі аналізу конфлікту Картографія конфлікту та основні принципи її побудови	5
ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	8 Управління політичними конфліктами Умови і форми управління політичним конфліктом «Третя сторона» та її роль у розрішенні політичного конфлікту Методи управління політичним конфліктом	7
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	40
ВК1-1.9 ВК3-1.9 ВК8-1.9	1 Генезис уявлень про конфлікт	6
ВК1-1.9 ВК3-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9	2 Конфлікт як соціальний феномен	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ВК8-1.9		
ВК3-1.9 ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	3 Міжнародні конфлікти	6
ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	4 Інструментарій аналізу політичних конфліктів	4
ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	5 Управління політичними конфліктами	6
ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	6 Попередження політичних конфліктів	6
ВК4-1.9 ВК5-1.9 ВК6-1.9 ВК8-1.9	7 Перемови як засіб врегулювання конфліктів	6
РАЗОМ		90

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74... 89	добре / Good
60... 73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР під час заліку за бажанням студента
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується

комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень; ♦ критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	- Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
<i>Уміння</i>		
♦ розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	- Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
<i>Комунікація</i>		
♦ донесення до фахівців і нефахівців	- Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; ♦ здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	- - чиста; - - ясна; - - точна; - - логічна; - - виразна; - - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Автономність та відповідальність</i>		
♦ управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у	- Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
непередбачуваних умовах; ♦ відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб ♦ здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Анцупов А.Я. Конфликтология: учебн. Для вузов. М.: ЮНИТИ, 2009. – 507 с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры / Э. Берн; пер. с англ. А. Грузберга. - М. : Эксмо, 2008. - 576 с.

3. Большаков, А. Г. Конфликтология организаций: учебн. пособ. /А. Г. Большаков, М. Ю. Несмелова. - М, 2001. - 182 с.
4. Ботавина Р. Н. Этика деловых отношений: учебн. пособ. / Р. Н. Ботавина. - М. : Финансы и статистика, 2001. - 208 с.
5. Вагин И. О. Мастер-класс: переговоры / И. О. Вагин, П. С Рипинская. - М.: АСТ ; Астрель; Транзиткнига, 2005. - 117 с.
6. Вершинин М. С. Конфликтология: конспект лекций / М. С. Вершинин. - СПб., 2000. - 64 с.
7. Вишнякова Н. Ф. Конфликтология : учебн. пособ. / Н. Ф. Вишнякова. - 2-е изд. - Мн. : "Университетское", 2002. - 318 с.
8. Ворожейкин И.Е., Кибанов А.Я., Захаров Д.К. Конфликтология: Учеб. - М.: Инфра-М, 2002. – 240 с.
9. Гришина Н. В. Психология конфликта / Н. В. Гришина. - СПб: Питер, 2002. - 463 с.
- 10.Громова О. Н. Конфликтология: курс лекций для студентов, аспирантов и преподавателей экономических вузов / О. Н. Громова. - М: Ассоциация авторов и издателей Тандем: Изд. "ЭКМОС", 2001.-320 с.
- 11.Денисенко І. Д. Конфлікт та спілкування: теорія і практика створення позитивного іміджу сучасного педагога : навч. посібн. /І.Д. Денисенко, І. О. Ковальова. - Х. : Константа, 2001. - 100 о
- 12.Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии /С. М. Смельянов. - СПб: Питер, 2001. - 368 с.
- 13.Кибанов А. Я. Конфликтология: учебник / И. Е. Ворожейкин, А. Я. Кибанов, Д. К. Захаров. - М. : ИНФРА-М, 2008. - 302 с.
- 14.Козырев Г. И. Введение в конфликтологию: учебн. пособ. /Г. И. Козырев.-М., 2001.-176 с.
- 15.Конфліктологія підручник для студ. вищ. навч. закл. / [Л. М. Герасіна, М. І. Панов, Н. П. Остова та ін.]; за ред. проф. Л. М. Герасіноїта М. І. Панова. - Х. : Право, 2002. - 256 с.
- 16.Курбатов В. И. Конфликтология: учебн. пособ. / В. И. Курбатов. - Ростов н/Д : Феникс, 2007. - 445 с.
- 17.Линчевский Э. Э. Контакты и конфликты / Э. Э. Линчевский. - М.: Экономика, 2008. - 345 с.
- 18.Ложкин Г. В. Практическая психология конфликта: учебн. пособ. / Г. В. Ложкин, Н. И. Повякель. - К. : МАУП, 2000. - 256 с
- 19.Лукин Ю.Ф. Конфліктологи: управління конфліктами: ученик для вузов – М.: Академический проект; Триста, 2007. – 799 с.
- 20.Льюис Д. Тренинг ефективного общения / Д. Льюис. - М. : ЭКСМи-Пресс, 2002. - 224 с.
- 21.Нагаев В.М. Конфліктологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
- 22.Уизерс Б. Управление конфликтом / Б. Уизерс. - СПб: Питер, 2008.-203 с.
- 23.Уткин Э. А. Конфликтология: теория и практика / Э. А. Уткин. -М. : ЭКМОС, 2008.-416 с.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Політична конфліктологія» для бакалаврів
спеціальності 052 «Політологія»

Розробник: Михайло Васильович Зенкін

Редактор: О.Н. Ільченко

Підписано до друку   Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 100 прим. Зам._____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19